

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

УДК 338.48

Матвійчук Л.Ю., д.е.н., професор,
Matviichuk L., Doctor of Economic Sciences, Professor
<https://orcid.org/0000-0003-1694-6178>

Кравчук І.М., доктор філософії,
Kravchuk I., Doctor of Philosophy
<https://orcid.org/0000-0001-8291-3943>

Лепкий М.І., к.г.н., доцент,
Mykhailo Lepkyi, Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor
<https://orcid.org/0000-0003-2470-6780>

РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В СТРУКТУРІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ УКРАЇНИ

Луцький національний технічний університет, Мукачівський державний університет

У статті визначено, що готельне господарство входить до складу туристичних дестинацій та складових частин індустрії туризму України. Доведено, що сьогодні готельне господарство України визначається низкою проблем, ускладнених впливом економічних та політичних криз, пандемії COVID-19 тощо. Сучасний стан номерного фонду готельного господарства в більшості регіонах України не відповідає міжнародним нормам, правилам та стандартам. Кількість готелів та аналогічних засобів розміщення багатьох туристичних дестинацій є у більшості випадків недостатньою. Крім того, матеріально-технічна база більшості готелів є застарілою та потребує нагальної модернізації.

Обґрунтовано концептуальні засади аналізу готельного господарства в структурі регіональних систем на основі проведеного аналізу, який засвідчив, що у 2019 році порівняно з 2018 р. незначно але збільшилась кількість готелів у Одеській, Запорізькій, Дніпропетровській, Кіровоградській областях, кількості готелів зростає. Значне скорочення готельного фонду відбулося у Донецькій та Луганській областях, які знаходяться на лінії розмежування. Аналіз кількості місць у готелях та аналогічних засобах розміщення за регіонами України, згідно з даними Державної служби статистики України засвідчив значні регіональні диспропорції. Зменшення кількості ліжко-місць відбулося на території Херсонської області та місті Київ. Проте збільшення кількості місць в готелях спостерігалось у Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Одеській, Вінницькій, Черкаській та Закарпатській областях. На території інших регіонів динаміка змін кількості ліжко-місць залишається практично постійною.

Досліджено міжнародний досвід розвитку готельного господарства. Систематизовано структуру готельного господарства за підходом Всесвітньої організації туризму. Проведено аналіз розвитку готельного господарства в динаміці та у регіональному розрізі.

Запропоновано суб'єктам господарювання готельного господарства об'єднуватись в готельні альянси та кластери. Визначено, що туристичний готельний кластер характеризується низьким рівнем адміністративно-централізованого впливу на роботу елементів кластеру, дотриманням встановлених стандартів і принципів рівноправності, забезпеченням пропорційності у цінній політиці та збалансованого, оптимального користування запропонованим набором готельних та інших послуг.

Ключові слова: готельне господарство, суб'єкти господарювання, регіональний розвиток, індустрія гостинності.

DEVELOPMENT OF THE HOTEL FACILITY IN THE STRUCTURE OF TOURIST DESTINATIONS OF UKRAINE

Lutsk National Technical University, Mukachevo State University

The article defines that the hotel industry is part of tourist destinations and components of the tourism industry of Ukraine. It is proved that today the hotel industry of Ukraine is determined by a number of problems complicated by the impact of economic and political crises, the COVID-19 pandemic and so on. The current state of the number of hotel facilities in most regions of Ukraine does not meet international norms, rules and standards. The number of hotels and similar accommodation for many tourist destinations is in most cases insufficient. In addition, the material and technical base of most hotels is outdated and needs urgent modernization.

The conceptual principles of hotel industry analysis in the structure of regional systems are substantiated based on the analysis, which showed that in 2019 compared to 2018 slightly increased the number of hotels in Odessa, Zaporozhia, Dnepropetrovsk, Kirovograd regions, the number of hotels increased. A significant reduction in the hotel stock took place in Donetsk and Luhansk oblasts, which are on the demarcation line. Analysis of the number of places in hotels and similar accommodation by region of Ukraine, according to the State Statistics Service of Ukraine showed significant regional disparities. The number of beds decreased in the Kherson region and the city of Kyiv. However, an increase in the number of hotel beds was observed in Dnipropetrovsk, Zaporizhia, Kyiv, Odesa, Vinnytsia, Cherkasy and Zakarpattia regions. In other regions, the dynamics of changes in the number of beds remains almost constant.

The international experience of hotel industry development is studied. The structure of the hotel industry is systematized according to the approach of the World Tourism Organization. An analysis of the development of the hotel industry in the dynamics and in the regional context.

Hotel business entities are invited to unite in hotel alliances and clusters. It is determined that the tourist hotel cluster is characterized by a low level of administratively centralized influence on the work of cluster elements, compliance with established standards and principles of equality, ensuring proportionality in pricing policy and balanced, optimal use of the proposed set of hotel and other services.

Keywords: hotel industry, business entities, regional development, hospitality industry.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні економічні та соціальні процеси, що відбуваються в Україні та у світі, найбільшою мірою впливають на індустрію туризму та готельне господарство, в тому числі на його стан та розвиток на рівні туристичних дестинацій. Сьогодні вплив на розвиток готельного господарства, здійснюють переважно деструктивні фактори, які представлені різноманітними кризами, низьким рівнем платоспроможності населення, збільшенням кількості терористичних актів у світі. Пандемія COVID-19 внесла свої корективи в розвиток усіх видів економічної діяльності як у світі так і в Україні. Зважаючи на зазначене необхідним є пошук нових шляхів підвищення рівня розвитку готельних господарств туристичних дестинацій в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Наукове підґрунтя для розв'язання сучасних теоретичних та прикладних проблем розвитку готельного господарства туристичних дестинацій висвітлено у працях багатьох вчених, а саме: Барна М., Брич В., Горіна Г., Земліна Ю., Капліна А., Ліфіренко О., Ложачевська О., Охріменко А., Перепелиця А., Скорена Т., Тучковська І., Щербань В., Янковська Г. та інших науковців. Незважаючи на суттєві теоретичні та практичні напрацювання, сьогодні вченими не запропоновано чіткого алгоритму дій щодо розвитку досліджуваних підприємств в межах туристичних дестинацій.

Цілі статті. Основною метою дослідження є формування напрямів підвищення рівня розвитку готельних підприємств на рівні туристичних дестинацій базуючись на кращих практиках та аналізі стану та розвитку готельного господарства в розрізі регіонів України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Індустрія туризму та гостинності є візитною карткою багатьох регіонів України. Сьогодні функціонування туристичних дестинацій значною мірою залежить від наявності засобів розміщення та харчування, а також інших пропозицій, таких як екскурсійні послуги місцевістю, івентивні заходи тощо. Проте наявність деструктивних факторів, таких як карантинні обмеження пов'язані з поширенням COVID-19 внесла свої корективи у роботу суб'єктів готельного господарства туристичних дестинацій [12].

Сучасний стан номерного фонду готельного господарства в більшості регіонах України не відповідає міжнародним нормам, правилам та стандартам. Кількість готелів та аналогічних засобів розміщення багатьох туристичних дестинацій є у більшості випадків недостатньою. Крім того, матеріально-технічна база більшості готельних підприємств є застарілою та потребує нагальної модернізації. Асортимент пропонованих додаткових послуг в готельному господарстві туристичних дестинацій є також

незначним. Інновації в більшості засобів розміщення впроваджуються доволі повільними темпами [2].

Динаміка кількісних показників стану та розвитку готельного господарства в Україні представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка діяльності готельних підприємств в Україні

роки	кількість готелів та інших колективних засобів розміщування, од	кількість місць у готелях та інших колективних засобах розміщування, од	кількість осіб, що перебували у готелях та інших колективних засобах розміщування, тис.	
			усього	з них іноземці
2011	5882	567,3	7426,9	1427,7
2012	6041	583,4	7887,4	1554,8
2013	6411	586,6	8303,1	1665,1
2014 ¹	4572	406,0	5423,9	551,5
2015 ¹	4341	402,6	5779,9	665,8
2016 ¹	4256	375,6	6544,8	863,7
2017 ¹	4115	359,0	6661,2	824,5
2018 ^{1,2}	4719	300,0	7006,2	917,9
2019 ^{1,2}	5335	370,6	6960,9	959,4

Складено на основі даних Державної служби статистики України:

¹ Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Розрахунок показників щодо фізичних осіб-підприємців здійснено на підставі адміністративних даних Державної податкової служби.

Аналіз показників діяльності готельних підприємств засвідчив, що їх кількість в Україні, є незначною. За даними Управління статистики у Волинській області, цей показник у 2019 році становив 5335 одиниць. Крім того, у 2019 році пропозиція готельних господарств різних категорій становила 10 900 номерів, з яких 3 927 трьохзіркових, 36 224 чотирьохзіркових, 1 518 п'ятизіркових [4]. Загалом, впродовж 2015-2019 років спостерігається позитивна динаміка кількості готельних підприємств. Зазначене обумовлюється тим, що в регіонах успішно функціонують та розвиваються ряд дестинацій, які є популярними серед туристів та містять атрактивні туристичні об'єкти.

Важливим показником стану та розвитку готельних підприємств в туристичних дестинаціях є кількість гостей, які купували та споживали відповідні послуги. Зазначений показник у 2019 році склав 6960,9 осіб, що на 45,3 тис. осіб менше ніж у 2018 році [9].

Кількість готельних підприємств в регіонах країни є незначною в порівнянні з іншими країнами. Так, у 2019 році в Україні, згідно офіційних статистичних даних, функціонувало 5335 готельних господарств, тоді як у Великобританії – близько 27 тис. готелів, у Франції – 20,5 тис, у Румунії – понад 3,5 тис. готелів та аналогічних засобів розміщення. Для України характерними є у більшості готелі середньої місткості та сімейного типу, тоді як, у країнах Європи кількість великих готельних підприємств становить 15-25 % від їх загальної кількості та 75-85 % – мотелі та готелі сімейного типу. Крім того, в регіонах України близько 70 % всіх місць зосереджують великі готелі, а мотелі засоби розміщення, глемпінги та кемпінги, є характерними у європейських країнах [16].

Базові показники діяльності готелів та аналогічних засобів розміщення в Україні у 2019 році представлено в таблиці 2.

Цікавим є дослідження Асоціації готелів та курортів України (UHRA), яка провела власні спостереження щодо впливу пандемії COVID-19 на індустрію

гостинності України. Аналіз зазначених результатів досліджень засвідчив, що 93% опитаних респондентів відзначили загальне зниження рівня виручки, а в 21% готельних господарств валова виручка зменшилась на 25-40%, у 33% – на 40-60%, а у 30% такі показники сягнули понад 60%, і тільки 4% готельних підприємств відмітили зростання річної виручки. У 3% опитаних виручка залишилась на тому ж рівні, що й в минулому році. Дослідження засвідчили, що більшість готельєрів – 66% скоротили штат своїх працівників, 75% опитаних вдалися до зменшенню цін, 63% респондентів удосконалювали пропонований продукт та наявні власні сервіси, 33% опитаних респондентів запровадили інтерактивні та інноваційні технології (цифрові та маркетингові інструменти), третя частина респондентів впроваджували альтернативні послуги (здача номерів під офіси тощо), а 7% респондентів, взагалі змінили цільове призначення більшої частини приміщень [6].

Таблиця 2

Основні показники діяльності готелів та колективних засобів розміщування в Україні у 2019 році¹

Показники	Усього	У тому числі	
		готелі та аналогічні засоби розміщування ²	інші засоби розміщування ³
Кількість колективних засобів розміщення, од	5335	3165	2170
Кількість місць у КЗР, од	370560	171721	198839
Кількість номерів у готелях та аналогічних засобах розміщення, од	83147	83147	х
Кількість осіб, що перебували у КЗР – усього	6960949	5494210	1466738
з них іноземців	959423	896173	63250
Кількість ночівель осіб у КЗР – усього, од	18459138	10422432	8036706
з них ночівель іноземців	2016623	1832197	184425
Юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб			
Кількість колективних засобів розміщення, од	1626	792	834
Кількість місць у КЗР, од	186840	75667	111173
Кількість номерів у готелях та аналогічних засобах розміщування, од	39634	39634	х
Кількість осіб, що перебували у КЗР – усього	4604935	3693556	911379
з них іноземців	812722	795482	17240
Кількість ночівель осіб у КЗР – усього, од	12446841	7040927	5405914
з них ночівель іноземців	1687148	1607930	79218
Фізичні особи-підприємці (за оцінкою)			
Кількість колективних засобів розміщення, од	3709	2373	1336
Кількість місць у КЗР, од	183720	96054	87666
Кількість номерів у готелях та аналогічних засобах розміщування, од	43513	43513	х
Кількість осіб, що перебували у КЗР – усього	2356014	1800654	555359
з них іноземців	146701	100691	46010
Кількість ночівель осіб у КЗР – усього, од	6012297	3381505	2630792
з них ночівель іноземців	329475	224267	105207

Складено на основі даних Державної служби статистики України:

Інформацію наведено без з урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

1. Оцінка та розрахунок показників щодо фізичних осіб-підприємців здійснена на підставі адміністративних даних Державної податкової служби.

2. Готелі та мотелі.

3. Засоби розміщення на період відпустки та іншого тимчасового проживання (хостели, будинки відпочинку, пансіонати відпочинку, бази відпочинку, туристські бази, гірські притулки), кемпінги та стоянки для житлових автофургонів і причепів, інші засоби розміщування (гуртожитки для приїжджих, інші місця для тимчасового розміщування).

Аналіз стану та розвитку готельного господарства в розрізі регіонів є актуальним та дозволяє визначити які регіони є більш привабливими та мають атрактивні туристичні дестинації. Останнім часом готельне господарство в регіонах України розбудовувалось значними темпами. Зараз спостерігаємо тенденцію до згортання діяльності значної кількості готельних підприємств. Проте, на зміну готельним підприємствам приходять сучасні інноваційні заклади розміщення, такі як глемпінги, або ті, що надають послуги короткочасно, наприклад підчас проведення фестивалів чи інших івентивних заходів [10].

Загалом, у більшості регіонів кількість готельних підприємств зменшилась, хоча є регіони де спостерігається позитивна динаміка. Динаміка розвитку готельного господарства в регіонах України за 2018-2019 роки представлено в таблиці 3.

Таблиця 3.

Динаміка розвитку готельного господарства в регіонах України за 2018-2019 роки

Регіон	Кількість готельних господарств			Кількість місць		
	2018	2019	Індекс приросту	2018	2019	Індекс приросту
Вінницька	22	21	-1	1895	1869	-26
Волинська	72	61	-11	3684	3309	-375
Дніпропетровська	93	106	13	11826	13070	1244
Донецька	78	88	10	9505	10884	1379
Житомирська	17	19	2	995	1615	620
Закарпатська	54	59	5	3748	4672	924
Запорізька	123	133	10	16102	17938	1836
Івано-Франківська	67	64	-3	6229	5912	-317
Київська	86	96	10	9489	10184	695
Кіровоградська	30	37	7	2114	2377	263
Луганська	9	11	2	869	952	83
Львівська	129	130	1	13191	13188	-3
Миколаївська	102	103	1	12620	12081	-539
Одеська	177	187	10	23427	26151	2724
Полтавська	43	44	1	3363	3453	90
Рівненська	17	18	1	1557	1588	31
Сумська обл.	21	21	0	1532	1424	-108
Тернопільська	14	15	1	1267	1392	125
Харківська	67	73	6	7511	7824	313
Херсонська.	107	88	-19	19581	16594	-2987
Хмельницька	33	31	-2	2823	2606	-217
Черкаська	54	55	1	3978	4308	330
Чернівецька	11	13	2	1325	2108	783
Чернігівська	25	24	-1	1949	1722	-227
м. Київ	140	129	-11	20662	19619	-1043
Усього	1591	1626	35	181242	186840	5598

Так, до регіонів лідерів за індексом приросту готельних підприємств, віднесено: Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Київську та Одеську області. До регіонів аутсайдерів за цим показником віднесено: Херсонську, Волинську, Миколаївську області та м. Київ.

Зважаючи на територіальний аспект нашого дослідження, пропонуємо проаналізувати діаграму, що відображає динаміку кількості готельних господарств в регіонах в Україні. Така діаграма, що передбачає наочне зображення досліджуваних процесів представлена на рис. 1. [13]

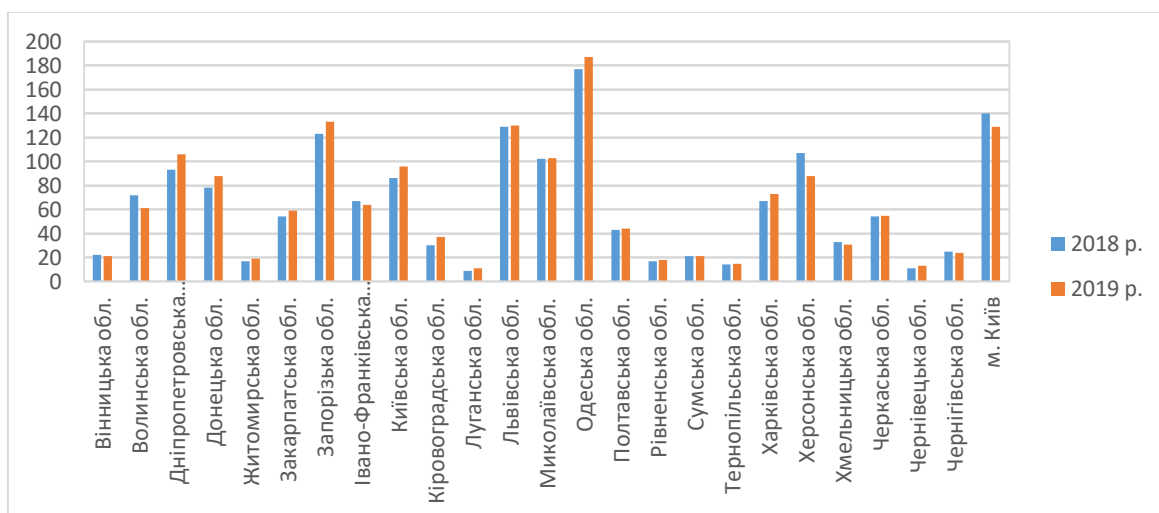

Рис. 1. Кількості готелів в розрізі регіонів України за період 2018-2019 років.

У 2019 році позитивна динаміка кількості готельних господарств спостерігається у Одеській, Запорізькій, Дніпропетровській, Кіровоградській областях, по відношенню до 2018 року. Аналіз показників кількості місць у готелях та аналогічних засобах розміщення в розрізі регіонів України, засвідчив значні регіональні диспропорції. Так, зменшення кількості ліжко-місць відбулося на території Херсонської області та місті Київ. Проте збільшення кількості місць в готельних господарствах спостерігалось у Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Одеській, Вінницькій, Черкаській та Закарпатській областях [14].

Частка кількості готельних послуг в розрізі регіонів України визначена на основі оприлюднених даних Національної туристичної організації та представлена на рис. 2.

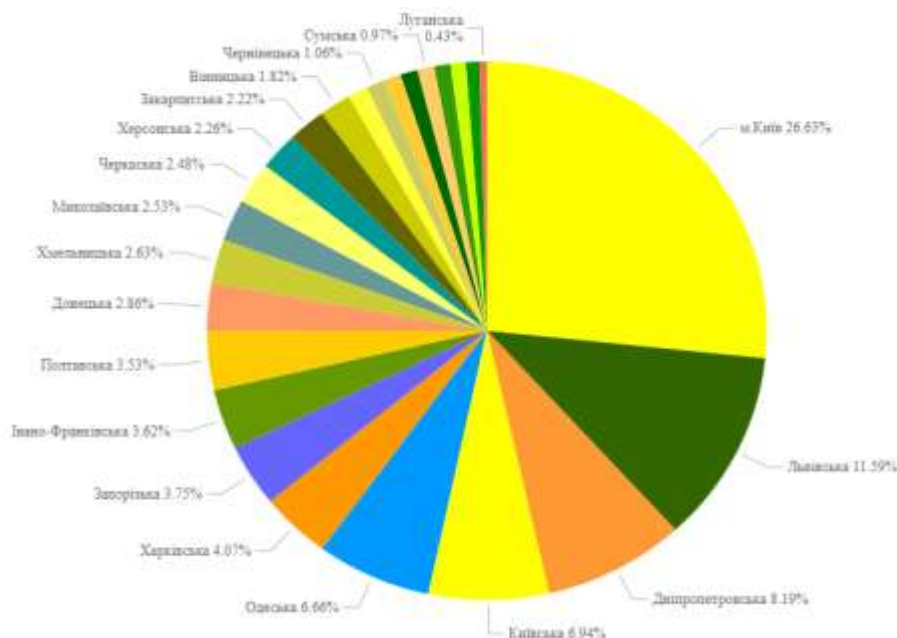

Рис. 2. Частка кількості готельних послуг в розрізі регіонів України станом на 2019 рік.

Таким чином, на індустрію гостинності останніми роками здійснювали фактори, що мали переважно деструктивний вплив (економічні та політичні кризи, поширення

пандемії тощо). Значного впливу таких факторів зазнало готельне господарство туристичних destinations, через зменшення туристичних потоків.

Провівши аналіз стану та розвитку готельного господарства destinations можна стверджувати, що на один готель в середньому припадало 24 номери. Функціональна структура готельного господарства України, представлена не тільки готельними підприємствами, а й кемпінгами, глемпінгами, мотелями, готельно-офісними центрами, турбазами та гірськими притулками, гуртожитками для гостей та інші місця для короткотермінового проживання. З них готелі складають 60,9%, мотелі – 5%, хостели – 1,2%, кемпінги – 0,2%, гуртожитки – 4,2%, інші місця для тимчасового розміщення – 28,5% [1].

Вважаємо, що ефективного розвитку готельних господарств на рівні туристичних destinations можна досягнути розробляючи та впроваджуючи регіональні стандарти гостинності. Зазначене можна здійснити за допомогою об'єднань суб'єктів господарювання індустрії гостинності в альянси та кластери. Так, кластерна взаємодія готельних підприємств, здатна налагодити взаємовигідну співпрацю щодо обміну інформацією, інноваційними ідеями, трендами та технологіями, персоналом, сприяти розвитку конкурентних переваг готельних підприємств із синергією елементів готельного кластеру та налагодженою співпрацею між усіма елементами.

Висновки. За результатами проведеного дослідження, виявлено що Україна посідає одне з останніх місць серед світових країн, особливо Європейських, за кількісними та якісними показниками розвитку готельного господарства. Кількісно в Україні на 1 готель припадає 27 тис. жителів, тоді як у Чехії – 2,3 тис., Естонії – 3,4 тис., Болгарії – 3,9 тис.

Проведено аналіз регіонального розвитку готельного господарства, який засвідчив, що у 2019 році порівняно з 2018 р. незначно але збільшилась кількість готелів у Одеській, Запорізькій, Дніпропетровській, Кіровоградській областях, кількості готелів зростає. Значне скорочення готельного фонду відбулося у Донецькій та Луганській областях, які знаходяться на лінії розмежування. Аналіз кількості місць у готелях та аналогічних засобах розміщення за регіонами України, згідно з даними Державної служби статистики України засвідчив значні регіональні диспропорції. Зменшення кількості ліжко-місць відбулося на території Херсонської області та місті Київ. Проте збільшення кількості місць в готелях спостерігалось у Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Одеській, Вінницькій, Черкаській та Закарпатській областях. На території інших регіонів динаміка змін кількості ліжко-місць залишається практично постійною.

Запропоновано суб'єктам господарювання готельного господарства об'єднуватись в готельні альянси та кластери. Визначено, що готельний кластер характеризується низьким рівнем адміністративно-централізованого впливу на роботу елементів кластеру, дотриманням встановлених стандартів і принципів рівноправності, забезпеченням пропорційності у ціновій політиці та збалансованого, оптимального користування запропонованим набором готельних та інших послуг.

Список бібліографічного опису:

1. Барна М.Ю., Тучковська І.І. Основні тенденції управління туристичною діяльністю в Україні. *Підприємництво і торгівля*. 2016. №20. С. 5-8.
2. Брич В. Я., Охота В. І. Основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні. *Економіка та держава*. 2018. № 8. С. 9–12.
3. Горіна Г.О. Специфіка стратегії розвитку міжнародних готельних мереж в умовах глобалізації. *Інноваційна економіка*. 2012. №8(34). С.270-273.
4. Денисенко М. П., Шевчук Ю. А. Тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогностичні сценарії та перспективи розвитку [Тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (28 квітня 2020 р.)]. Херсон, Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2020. С. 129-131.
5. ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні класифікація готелів». 2003. URL: https://dnaop.com/html/29982/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4269_2003.

6. Земліна Ю., Ліфіренко О. Тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні. ресторанный і готельний консалтинг. *Інновації*. 2019. № 1, Том 2. С. 121-131
7. Капліна А. С. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств готельного господарства : дис. канд. ек. наук : 08.00.04. Полтава, 2016. 247 с.
8. Ложачевська О., Щербань В. Перспективи розвитку іноземних готельних мереж в Україні. *Економічний простір*. 2018. № 136. URL: [http:// www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/ download/281/270](http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/281/270)
9. Лулич О. О. Формування конкурентоспроможного готельного господарства регіону : дис. канд. ек. наук : 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил. Ужгород, 2017. 285 с.
10. Охріменко А. Національна туристична система : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 592 с.
11. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www2.unwto.org/>
12. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні Режим доступу <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>
13. Перепелиця А. С. Регулювання готельного бізнесу в умовах інформатизації глобального економічного простору. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2017. Вип. 6. С. 187–190.
14. Скорина Т. М. Прогнозування міжнародної конкурентоспроможності готельних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Рівне, 2017. 21 с.
15. Янковська Г. В. Маркетингові комунікаційні стратегії підприємств готельного господарства : дис. канд. ек. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 261 с.

References:

1. Barna M., Tuchkovskaya I. The main trends in tourism management in Ukraine. *Entrepreneurship and trade*. 2016. 20.20. P. 5-8.
2. Brych V., Okhota V. The main factors influencing the functioning of hotel and restaurant complexes and tourism in Ukraine. *Economy and state*. 2018. № 8. P. 9–12.
3. Gorina G. The specifics of strategies for the development of international hotel chains in the context of globalization. *Innovative economy*. 2012. №8 (34). P.270-273.
4. Denisenko M., Shevchuk Y. Trends in the hotel business in Ukraine. *Modernization of the economy: current realities, forecast scenarios and prospects for development [Abstracts of the II International Scientific and Practical Conference (April 28, 2020)]*. Kherson, Vyshemirsky V. S. Publishing House, 2020. P. 129-131.
5. DSTU 4269: 2003 "Tourist classification services of hotels". 2003. URL: https://dnaop.com/html/29982/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2% D0% A3_4269_2003.
6. Zemlina Y., Lifirenko O. Trends in hotel business development in Ukraine. restaurant and hotel consulting. *Innovations*. 2019. № 1, Volume 2. pp. 121-131
7. Kaplina A. Organizational and economic mechanism of management of development of enterprises of hotel economy: PhD in Economics. Science: 08.00.04. Poltava, 2016. 247 p.
8. Lozhachevska O., Shcherban V. Prospects for the development of foreign hotel chains in Ukraine. *Economic space*. 2018. № 136. URL: [http:// www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/ download / 281/270](http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/281/270)
9. Lupich O. Formation of competitive hotel economy of the region: PhD in Economics. Sciences: 08.00.05 - Development of productive forces. Uzhhorod, 2017. 285 p.
10. Okhrimenko A. National tourist system: monograph. Kyiv: Kyiv. National trade and economy University, 2019. 592 p.
11. Official site of the World Tourism Organization. [Electronic resource]. Access mode: <http://www2.unwto.org/>
12. COVID-19 pandemic and its consequences in the field of tourism in Ukraine Access mode <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>
13. Perepelytsya A. Regulation of the hotel business in terms of informatization of the global economic space. *Bulletin of Kharkiv National University named by V. N Karazina. Series "International Relations. Economy. Local lore. Tourism"*. 2017. Issue. 6. P. 187–190.
14. Skorina T. Forecasting the international competitiveness of hotel enterprises: dissertation abstract: special. 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)". Rivne, 2017. 21 p.
15. Yankovska G. Marketing communication strategies of the hotel industry: dissertation: 08.00.04. Kyiv, 2018. 261 p.

DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-4-8>